

5 oktober 2021

Open brief aan de Vlaamse volksvertegenwoordigers over het voorstel van decreet m.b.t. de privatisering van de zorg

Geachte volksvertegenwoordiger

Woensdag 6 oktober kan u een beslissing nemen waardoor het Vlaamse zorg- en ondersteuningslandschap er in de toekomst helemaal anders kan gaan uitzien. U beslist dan of u het decreet goedkeurt dat private partners, privaat kapitaal en beheer door winstgevende bedrijven in de publieke zorg mogelijk maakt. Wij, stakeholders in zorg en welzijn, en lid van de Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin voelen ons geroepen om u te waarschuwen. Voor ons staan kwaliteit en toegankelijkheid van zorg en ondersteuning centraal. Sociaal ondernemerschap en de publiek georganiseerde zorg en ondersteuning moeten op een stabiele en duurzame manier ondersteund worden. Zoals we met de Vlaamse Raad WVG in ons advies hierover al schreven: "het voorliggende decreet maakt dit niet waar. Sterker nog: het holt deze fundamenten uit."

De indieners van dit decreet willen een meer gelijke fiscaliteit creëren zodat ook publieke welzijnsvoorzieningen kunnen genieten van enkele fiscale en parafiscale voordelen. Dat is lovenswaardig. Maar daar heeft u dit decreet helemaal niet voor nodig. Zoek samen met uw federale collega's een oplossing binnen de fiscale regelgeving en dat probleem is van de baan.

De indieners van dit decreet zeggen dat ze hiermee de Vlaamse zorg en ondersteuning performanter willen maken. Performantie is belangrijk, absoluut. Maar voor ons staan kwaliteitsvolle en toegankelijke zorg minstens op gelijke voet hiermee en daarover rept het decreet met geen woord. Bovendien zien we niet waar het decreet die performantie realiseert, integendeel. Ziet u dit wel, beste vertegenwoordiger van onze Vlaamse burgers, ook van diegenen die nood hebben aan zorg en ondersteuning?

De indieners van dit decreet willen een gelijk speelveld. Daar is niets op tegen. Maar men vergeet de spelregels vast te leggen. Zo zijn we beducht voor het ontstaan van niet-marktconforme prijzen in de dienstverlening naar de gebruiker en de (mede-)initiatiefnemer. We missen ook de dwingende regels voor maximale financiële transparantie over het financiële reilen en zeilen, de kost voor infrastructuur (bouwkost/huurkost), de gebruikersbijdrage... Transparantie is ook noodzakelijk voor alle tussen- en nevenstructuren die initiatiefnemers opzetten.

In dit decreet vinden we onvoldoende garanties voor de betaalbaarheid en de kwaliteit van de zorg en voor de herinvestering van de winst in de Vlaamse zorg. Wij kunnen het dan ook niet eens zijn met dit decreet en keurden het in een advies van de Vlaamse Raad WVG reeds met een grote meerderheid af.

Door het verweven van publieke instellingen met privaat kapitaal botsen twee tegengestelde belangen. Bedrijven zijn namelijk verantwoording verschuldigd aan de aandeelhouders. Om te overleven zijn zij verplicht concurrentieel te blijven en om niet gewoon winst te maken, maar steeds méér winst te maken. En daar knelt het decretale schoentje. Het is immers onvoldoende duidelijk wat er met die winst zal gebeuren

Vlaanderen heeft vandaag een goed aangeschreven en sterk gewaardeerd zorg- en ondersteuningsaanbod. Dat willen we zo houden en waar mogelijk verbeteren. Een ambitie die u ongetwijfeld met ons deelt. We mogen niet blind zijn voor de potentieel negatieve gevolgen van de inbreng van privékapitaal. We moeten vermijden dat commerciële actoren in de zorg enkel investeren

wegens het financieel rendement, ten koste van kwaliteit, betaalbaarheid, tewerkstelling en de arbeidsomstandigheden van het personeel. En die garantie biedt dit decreet niet.

De werknemers die zouden overgaan naar een privé vennootschap dreigen de dupe van het verhaal te worden. Zo garandeert het decreet het behoud van de loon- en arbeidsvoorwaarden slechts voor één jaar. Dat staat haaks op de regelgeving die garanties geeft voor onbepaalde duur (CAO 32 bis, gesloten in de NAR). De zorg – en welzijnssector heeft de komende 15 jaar een grote nood aan instroom van nieuw personeel om de werkdruk en de vergrijzing te compenseren. De negatieve impact van dit decreet op de werknemers dreigt dit nog moeilijker te maken en de inspanningen van de laatste sociale akkoorden (VIA 6) te ondermijnen.

Voor ons mag het publieke en private geld voor zorg en ondersteuning alleen dienen voor het aanbieden van kwaliteitsvolle en toegankelijke zorg en ondersteuning. Winst moet geherinvesteerd worden in het primaire, maatschappelijke doel van de initiatiefnemers. Het sociaal ondernemerschap staat hiervoor borg, maar het is zoeken met een vergrootglas naar het concept sociale onderneming in dit decreet. Zorg en ondersteuning zijn activiteiten van strategisch belang. We moeten vermijden dat grote (buitenlandse) groepen onze Vlaamse zorg en ondersteuning (kunnen) overnemen.

Dit decreet biedt onvoldoende waarborgen voor het behoud en de verbetering van de kwaliteit en de toegankelijkheid van zorg en ondersteuning. Het geeft private investeerders wel degelijk veel meer macht over de zorg in Vlaanderen en grijpt in op de fundamenten van het Vlaamse zorg- en welzijnssysteem. Daarom gaf de Vlaamse Raad WVG een negatief advies over dit decreet (www.vlaamseraadwvg.be). Dus, geachte volksvertegenwoordigers: in het belang van ons allemaal, keur dit decreet niet goed.

Er zijn trouwens héél veel mensen die ons standpunt delen, zie <https://www.petities.com/openbriefprivatisering>

Met hoogachting,

Stefaan Berteloot (Zorggezind)
Paul Callewaert (Socialistische Mutualiteiten)
Margot Cloet (Zorgnet-Icuro)
Hendrik Delaruelle (Vlaams Welzijnsverbond)
Ann Demeulemeester (Familiehulp)
Hilde Deneyer (VAN)
Bart De Ruyscher (CM Vlaanderen)
Stefaan Hanson (VTT)
Ingrid Lieten (Verso)
Maarten Peeters (Onafhankelijke Ziekenfondsen)
Olivier Remy, Jan Mortier (ACV)
Willem Rombaut (Boerenbond)
Anton Smagghe (Federatie Vrije Beroepen)
Nils Vandenweghe (Vlaamse Ouderenraad)
Patrick Vander Weyden (Som)
Johan Van Eeghem, Willy Vandenbergh (ABVV)
Roel Van Giel (Domus Medica)
Gert Van Hees, Christel Demerlier (ACLVB/VSOA)
Karin Van Mossevelde (I-mens)
Edward Van Rossen (Federatie Vrije Beroepen)
Ilse Weeghmans (Vlaams Patiëntenplatform)
Peter Wouters (Beweging.net)